

JORDI BILBENY

Inquisició i Decadència

Orígens del genocidi lingüístic i cultural
a la Catalunya del segle XVI

De la Inquisició al 155

Autor: Xavier F. Domènech

Data de publicació: 19-04-2024

Aprofitant la lectura del llibre d'En Jordi Bilbeny, «Inquisició i Decadència», En Xavier Domènech reflexiona sobre el patró destructor de l'estat espanyol envers els catalans i la seva cultura.

Al llibre (imprescindible) d'En Jordi Bilbeny Inquisició i decadència s'analitza d'una manera minuciosament documentada un fet gairebé "paranormal": ¿Com va ser possible que quan la cultura escrita catalana estava al seu apogeu, va caure en picat i gairebé va desaparèixer?

I com va ser possible que la cultura escrita castellana, fins llavors pràcticament inexistent, va arribar a cotes inimaginables, i en menys de 20 anys? El motiu no s'ha de buscar gaire lluny i les causes són prou conegudes perquè, amb variants, s'han anat reproduint constantment.

El motiu s'ha d'anar a buscar a l'any 1502, en la promulgació, per part dels Reis Catòlics, de la "Pragmática" que obligava a sol·licitar permís a les autoritats abans de publicar qualsevol llibre. Si el trobaven "inconvenient", no rebia llicència i no podia ser publicat.

En cas de "publicació sense llicència" els exemplars eren "cremats a la plaça". Les normes es van anar endurint: confiscació del patrimoni, desterraments, inquisidors escorcollant llibreries i impremtes i, com és habitual, crema de llibres en català (autoritzats en castellà).

No van faltar els mandats de reescriure llibres d'història ni les ordres taxatives a publicar exclusivament en castellà, ni les realitats distorsionades per fer-les coincidir amb el relat establert. El llibre aporta multitud d'exemples que aquí no és possible citar.

Quines van ser les conseqüències de tot això: moltes i de tot tipus, però s'hauria de destacar la por, la por a la repressió, la por a les conseqüències d'escriure i a publicar en català i la desaparició d'una gran quantitat d'obres en

català, que no s'han pogut recuperar.

Les dades que presenta En Jordi Bilbeny al llibre són més que concloents: abans de "la Pragmàtica", les proporcions de llibres publicats (a València) eren 46% en català, 49% en llatí i 4% en castellà. Després de la Pragmàtica eren 13% català. 29% llatí i 58% castellà.

Creieu que això que ens arriba de fa 500 anys seria possible ara, en ple segle XXI, en la "democràcia plena"? Si fem cas a les mostres de "carinyo" que ha rebut el català quan s'ha permès la seva utilització al Congrés de Madrid, els constants apocalipsis que s'han desfermat contra l'ensenyament en català i l'ús del català en certes institucions públiques, els tribunals que apliquen legalitats paral·leles (ja en temps de "la Pragmàtica", diputats i consellers catalans es van queixar, sense cap resultat, de "l'abús que els inquisidors feien de les atribucions de llur ofici" i que "es posaven en afers que no eren de llur competència"); de la repressió del dissident; de la contínua distorsió de la realitat... de l'esforç de pràcticament tots els governs de Madrid que s'han fet i s'han desfet, per "corregir l'anomalia catalana" es podria deduir que són substancialment idèntics. Que es tracta d'episodis concrets que es van produir en època determinada i que són més o menys idèntics en el fons i en la forma, sinó que són les manifestacions d'un patró de conducta paranoic que s'ha mantingut ferm a través del temps.

Ara ens fan concessions. I hauríem de tenir en compte que les fan, no per reparar una injustícia històrica o per complaure els catalans. No. Ho fan perquè ens necessiten per obtenir un gran benefici: el poder. Què passarà quan ja s'hagin embutxacat el benefici i no ens necessitin?

La lògica ens diu que tornaran al patró de conducta que han seguit durant segles. Un patró que és la seva manera de "ser" i que han mantingut invariable reis, reines, dictadors i governs de tots els colors, fins i tot els paladins de la "democràcia plena". Hem oblidat ja el 155?

Tampoc no hauríem d'oblidar aquell refrany: "Si em fan festes i no me'n solen fer... és que em volen fotre o m'han de menester". Els refranys acostumen a dir veritats com a temples i poden ser de gran utilitat en determinats moments.

Link: <https://twitter.com/xavidomenech99/status/1705259981392486565>

Xavier F. Domènech